

समाश्रास्य च ताः सर्वाः सपत्नीः पावकोपमाः । जगाम स्वपुरं राजा प्रीत्या परमया युतः ।

स्वपुरन्तु ततो राजा गत्वा वै रमते भृशं ।

इति श्रीमहाभारते खिलेषु हर्षवंशे विष्णुपर्वणि विकट्रुवाक्ये चतुर्नवतोऽध्यायः ॥ ६४ ॥

॥ विकट्रुवाच ॥ स तामु नागकन्यासु कालेन महता नृपः । जनयामास विक्रान्तान् पञ्च पुत्रान् कुलोदहान् । ५२०५

मुचुकुन्दं महाबाहुं पद्मवर्णं तथैव च । माधवं सारसञ्चैव हरितञ्चैव पार्थिवं ।

एतान् पञ्च सुतान् राजा पञ्चभूतोपमान् भुवि । ईक्षमाणो नृपः प्रीतिं जगामातुलविक्रमः ।

ते प्राप्तवयसः सर्वे स्थिताः पञ्च यथाऽद्रयः । तेजिता बलदर्पाभ्यामूचुः पितरमग्रतः ।

तात दुक्ताः स्म वयसा बले महति संस्थिताः । क्षिप्रमाज्ञप्तमिच्छामः किं कुर्मस्तव शासनात् ।

स तान्नृपतिशार्दूलः शार्दूलानिव वेगितान् । प्रीत्या परमया प्राह सुतान् वीर्यकुटूहलान् । ५२१०

विन्ध्यर्चवन्तावभितो द्वे पुर्यौ पर्वताश्रये । निवेशयतु यत्नेन मुचुकुन्दः सुतो मम ।

सह्यस्य चोपरि पुरीं दक्षिणां दिशमाश्रितां । पद्मवर्णोऽपि मे पुत्रो निवेशयतु माचिरं ।

तत्रैव परतः कान्ते देशे चम्पकभूषिते । सारसो मे पुरं रम्यं निवेशयतु पुत्रकः ।

हरितोऽयं महाबाहुः सागरे सलिलोदरे । द्वोपं पन्नगराजस्य सुतो मे पालयिष्यति ।

माधवोऽपि महाबाहुर्ज्येष्ठः श्रेष्ठश्च धर्मवित् । यौवराज्येन संयुक्तः स्वपुरं पालयिष्यति । ५२१५

सर्वे नृपश्रियं प्राप्ता अभिषिक्ताः सचामराः । पित्राऽनुशिष्टाश्चत्वारो लोकपालोपमा नृपाः ।

स्वं स्वं निवेशनं सर्वे भेजिरे नृपसत्तमाः । पुरस्थानानि रम्याणि मृगयन्तो यथाक्रमं ।

मुचुकुन्दश्च राजर्षिर्विन्ध्यमध्ये व्यरोचत । स्वस्थानं नर्मदातीरे दारुणोपलसङ्कटे ।

स तु तं शोभयामास विविक्तञ्च चकार ह । सेतुञ्चैव समञ्चके परिखास्यामितोदकाः ।

स्थापयामास भागेषु देवतायतनान्यपि । रथ्यावीथीनृणां मार्गाश्चत्वारणि वनानि च । ५२२०

स तां पुरीं धनवतीं पुरङ्गतपुरीप्रभां । नातिदीर्घेण कालेन चकार नृपसत्तमः ।

गोभिर्द्विनेन धान्येन सम्पूर्णा ध्वजमालिनी । नाम चास्याः शुभञ्चके निर्मितं स्त्रेन तेजसा ।

तस्याः पुर्या नृपश्रेष्ठो देवश्रेष्ठपराक्रमः । महाशमङ्गातवतो यथेयं विन्ध्यसानुगा ।

माहिष्मती नाम पुरी प्रकाशमुपयास्यति । उभयोर्विन्ध्यर्चयोः पादे नगयोस्ता महापुरी ।

मध्ये निवेशयामास श्रिया परमया युतां । पुरिकां नाम धर्मात्मा पुरीं देवपुरीप्रभां । ५२२५

उद्यानशतसम्बाधां समृद्धापणचवरां । चत्वरतोऽभितथैव तोरे तत्र निरामये ।

निर्मिता सा पुरी राज्ञा पुरिका नाम नामतः । स ते द्वे विपुले पुर्यौ देवपुर्युपरि शुभे ।

पालयामास धर्मात्मा राजधर्मेण वीर्यवान् । पद्मवर्णोऽपि राजर्षिः सह्यपृष्ठे पुरोत्तमं ।

चकार नद्या वेण्वायास्तीरे तरुलताकुले । विषयस्यात्पतां ज्ञात्वा सम्पूर्णं राष्ट्रमेव च ।

निवेशयामास नृपः सवप्रप्रायमुत्तमं । पद्मावतं जनपदं करवीरञ्च तत्पुरं । ५२३०